

prakso. Milan Kučan pa je (političnim) kritikam slovenskih organov, da so ravnali nedemokratsko, odgovarjal, da so bili upoštevani vsi zakonski predpisi in pravne poti in se vprašal, »kaj je potem v Jugoslaviji še demokratično in sprejemljivo, če niso bile demokratične te metode, ki smo jih ubrali.«

Avtor se ni zadovoljil le s kronološkim navajanjem dogodkov, temveč je pokukal tudi v odnose med politiki in analiziral razlike v njihovih idejnih pogledih. Te so bile med »kavčičevci« in »popitovci« jasno razvidne. Da so se v isti stranki našli ljudje tako različnih pogledov, je ena od značilnih deformacij enostrankarskega sistema. Repetovne ocene so kritični pogledi zgodovinarja, ne pa manipuliranje s papirji, bolj svojstveno politiki. Zato tudi sam ob mislih, kako bi stvari lahko potekale drugače, zaključuje delo s trditvijo, da »tovrstne hipoteze že niso več stvar zgodovinske obravnave.«

Ob koncu še nekaj besed o založniku. Revija Borec je kljub večletnemu slabemu finančnemu stanju (in pomislekom o smotrnosti izhajanja) spravila pod streho še en letnik, za kar gre zaslužno pripisati celotnemu uredništvu, še posebej pa glavni urednici Mileni Štrajnar. V zadnjih letnikih so bili v Borcu objavljeni številni odlični prispevki o naši polpretekli dobi, ki so revijo postavili na pomembno mesto med humanistično in družboslovno periodiko. Še veliko zanimivega branja se nahaja v predalih urednice Borca. Velika škoda bi bila, če bi zaradi finančnih vzrokov njegovi zvesti bralci ostali prikrajšani za zanimivo branje.

Aleš Gabrič

Storia e Dossier. 7/1992, št. 58, str. 6–23 in št. 65, str. 67–97.

Pri poročanju in obravnavi vojne na območju nekdanje Jugoslavije je bilo v italijanskih občilih opaziti nemalokrat veliko zmedo. Izkazalo se je, da preteklost jugoslovanskih narodov dela številnim italijanskim novinarjem hude preglavice in da je poznavanje zgodovinskih dogajanj na Balkanu tudi med uglednimi italijanskimi intelektualci dokaj površno. Nepoznavanje preteklosti sprtih (oziroma vojskujočih se) strani je privedlo namreč do poenostavljenega in občasno tudi napačnega tolmačenja dogajanj na ozemlju bivše Jugoslavije. V zadnjem letu so sicer italijanske založbe izdale večje število knjig, ki obravnavajo vojno v Jugoslaviji. Toda avtorji teh del so večinoma novinarji, ki jih zanimajo trenutne razmere v republikah nekdanje Jugoslavije in se kvečjemu ukvarjajo z bližnjo preteklostjo te države. Poleg tega je bilo doslej v italijanščini napisano ali prevedeno skromno število publikacij, ki bi strokovno pristopile k poznavanju jugoslovanske preteklosti.

Prav zaradi te vrzeli gre omeniti pobudo italijanskega mesečnika *Storia e Dossier*, ki je lani posvetil dve prilogi zgodovini Jugoslavije in jugoslovanskega območja nasploh. Mesečnik, ki redno izhaja že sedmo leto, opravlja pomembno vlogo pri posredovanju zgodovinskega znanja in tematik med širšo italijansko javnostjo. Uredništvo revije si prizadeva, da bi tudi nestrokovnega bralca seznanilo z raziskovalnimi tematikami in dogajanjmi sodobnega italijanskega in svetovnega zgodovinopisja. Znanstveni odbor, ki ga sestavljajo ugledni zgodovinarji kot Jacques Le Goff, Enzo Collotti, Jacques Revel, Rosario Villari, si je vse od začetka izhajanja revije zadal med drugim nalogo, da posreduje koncept »globalne zgodovine« tudi med tiste, ki se z zgodovinsko snovjo nepoklicno ukvarjajo.

Obe prilogi, ki sta bili posvečeni zgodovini jugoslovanskega območja, je uredila tržaška zgodovinarica Marina Rossi. V januarski številki sta pod skupnim naslovom *Finis Jugoslaviae* izšla članka Jožeta Pirjevca in Tatjane Križman Malev, ki italijanskega bralca seznanjata s politično in kulturno preteklostjo jugoslovanskega območja. Septemberska številka *Storia e Dossier* dopolnjuje prvi pregled jugoslovanske zgodovine z dodatnimi razpravami, ki na sintetičen način prikažejo italijanskemu bralcu najpomembnejša dogajanja v antični, srednjeveški in novoveški zgodovini Balkana.

Sergio Rinaldi Tufi obravnava prisotnost različnih civilizacij v antiki in ugotavlja, da je Balkan že dve tisočletji pred našim štetjem bil stičišče različnih kultur in ljudstev. Prispevek slovenskega akademika Boga Grafenauerja je posvečen naselitvi Slovanov na Balkanu, njihovim prvim državnim tvorbam in procesu pokristijanjevanja, ki sta ga vodila na eni strani Rim, na drugi pa Bizanc. Peter Vodopivec se je v svojem prispevku zaustavil v času, ko je prišlo do razpada srbske države in je nastopilo razdobje turške prevlade nad srbskim in bosanskim prebivalstvom. Medtem ko je Evropa po odkritju Amerike širila svoja obzorja in ozemlja preko Oceana, je izgubila svoj vpliv na Balkanu. Ljudstva na Balkanu so odtlej živela na obmejnem področju, ki ni pripadalo povsem niti zahodno-krščanskemu svetu niti turški, muslimanski državi, kar je po Vodopivčevem mnenju goloboko zapečatilo nadaljna zgodovinska dogajanja na tem območju. Jože Pirjavec piše o posledicah turških vodorov na Slovenskem in obravnava slovenske kmečke upore kot pomembne mejnike na prehodu iz fevdalnega v moderni svet.

Omenjeni članki ponujajo nazoren vpogled v preteklost jugoslovanskega območja, obenem pa prispevajo k osvetljevanju sodobnih dogajanj. Prilogi, ki ju objavlja revija *Storia e Dossier*, dokazujeta italijanskemu bralcu, da ni preteklost jugoslovanskih narodov nekaj povsem nerazumljivega in oddaljenega od zahodnoevropske preteklosti.

Marta Verginella